SCENARIUSZ LEKCJI

Gryfici – władcy Pomorza

Cele lekcji:

Uczeń po zakończonej lekcji:

- wie kim byli Gryfici i potrafi wymienić najwybitniejszych władców;
- lokalizuje w czasie okres panowania dynastii Gryftiów;
- wskazuje na mapie obszar władania Gryftiów;
- rozumie dlaczego dzieje Gryftiów są ważne dla miejsca, w którym mieszka.

Metody i formy pracy

- praca z mapą historyczną i ilustracjami;
- pogadanka;
- praca indywidualna;
- praca w parach.

Środki dydaktyczne

- mapa Pomorza,
- karta pracy,
- kredki,
- ilustracje.

Czas:
45 minut

Klasa:
IV–VI szkoły podstawowej

Edukacja:
Historia

PRZEBIEG LEKCJI

FAZA WSTĘPNA – 5 minut

- Sprawdzenie obecności i sprawy organizacyjne.
- Wprowadzenie: Nauczyciel pokazuje uczniom dwa zdjęcia (zał. 1 i 2) i zadaje pytania:
  - Co to za stwór i jak się nazywa? Czy takie zwierzę istniało lub istnieje?
  - Jakie cechy symbolizuje gryf?
- Nauczyciel wyjaśnia, że gryf stał się herbem dynastii, która panowała na Pomorzu.
- Nauczyciel podaje i zapisuje temat lekcji na tablicy oraz wyjaśnia cele lekcji.

FAZA REALIZACYJNA – 30 minut

1. Nauczyciel wyjaśnienia, że Pomorzem przez około 600 lat (od XII do XVII wieku) rządziła rodzima dynastia książęca. Pytanie do uczniów: jak nazywamy dynastie, które panowały w Polsce?
Nauczyciel rozdają uczniom Karty pracy, które w ciągu lekcji mogą wypełnić indywidualnie lub w parach.
Uczniowie zaznaczają na osi czasu okres, w którym Pomorzem rządzili Gryfici (zadanie 1).

2. Nauczyciel prezentuje uczniom mapę Pomorza (zał. 3) i wyjaśnia, że terytorium historycznego Pomorza różniło się od obszaru, który współcześnie nazywamy Pomorzem Zachodnim, a jego granice zmieniały się wiele razy. [Wskazówka 1]

3. Nauczyciel prezentuje uczniom drzewo genealogiczne Gryfitów (zał. 4), a następnie koncentruje się na omówieniu trzech postaci:
- Warcisław I – pierwszy historyczny książę i początek chrystianizacji Pomorza. (zał. 5)]
- Bogusław X Wielki – najwybitniejszy przedstawiciel rodu, który zjednoczył Pomorze Zachodnie i przeprowadził reformy administracyjne. (zał. 6)
- Bogusław XIV – ostatni książę z dynastii. (zał. 7)

[Wskazówka 2]
Uczniowie w karcie pracy ustalają prawidłową kolejność władców (zadanie 2).

4. Nauczyciel wyjaśnia, że przedstawiciele dynastii mieszkali w wielu różnych zamkach, ale do dzisiejszych czasów zachowały się tylko nieliczne. Obecnie mieszczą się w nich muzea oraz instytucje kultury. Do najważniejszych zachowanych obiektów należą: Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie oraz zamki w Darłowie i Słupsku. Uczniowie odszukują na mapie wymienione miejscowości. [Wskazówka 3]

FAZA PODSUMOWUJĄCA – 10 minut

- Utrwalenie wiadomości:
  - Obliczcie, ile wieków panowali Gryfici.
  - Jakie imiona nosili najwybitniejsi książęta z rodu Gryfitów?
  - W których miastach znajdują się dawne siedziby Gryfitów?
- Uczniowie wykonują zadanie 3 z karty pracy.
- Nauczyciel ocenia aktywność uczniów.

i Wskazówki dla nauczyciela

1 Można w tym miejscu pokazać uczniom kilka map historycznych, np. atlasową wersję mapy Lubinusa z Kolekcji multimedialnej na stronie projektu. Konieczne jest jednak wyjaśnienie uczniom różnicy pomiędzy współczesną mapą historyczną a mapą dawną.

2 Wybór informacji na temat władców powinien być dostosowany do możliwości uczniów i ich zainteresowania historią regionu. Polecane artykuły:
- Dynastia Gryfitów 1523–1637
  https://historiapomorza.pl/epoka/dynastia-gryfitow-1523-1637/
- Bogusław XIV ostatni Gryfita
  https://historiapomorza.pl/epoka/boguslaw-xiv-ostatni-gryfita/
- Gryf – herb Pomorza Zachodniego
  https://historiapomorza.pl/epoka/gryf-herb-pomorza-zachodniego/
- Stosunki pomorsko-polskie w czasach Gryfitów
  https://historiapomorza.pl/epoka/stosunki-pomorsko-polskie-w-czasach-gryfitow/

3 Informacja powinna zostać zilustrowana współczesnymi fotografiami z zasobów internetowych.

KARTA PRACY

Gryfici – władcy Pomorza

Zadanie 1.

Na osi czasu zaznacz okres, w którym na Pomorzu Zachodnim panowała dynastia Gryfitów.

IX w.	X w.	XI w.	XII w.	XIII w.	XIV w.	XV w.	XVI w.	XVII w.	XVIII w.	XX w.	XX w.

Zadanie 2.

Do poniższych portretów władców przyporządkuj imiona (Warcisław I, Bogusław X, Bogusław XIV) oraz ustal kolejność panowania wpisując właściwe cyfry: 1, 2 lub 3.

Zadanie 3.

Wyobraź sobie, że jesteś członkiem dynastii Gryfitów. Jak wyglądałby Twój herb? Narysuj go obok.

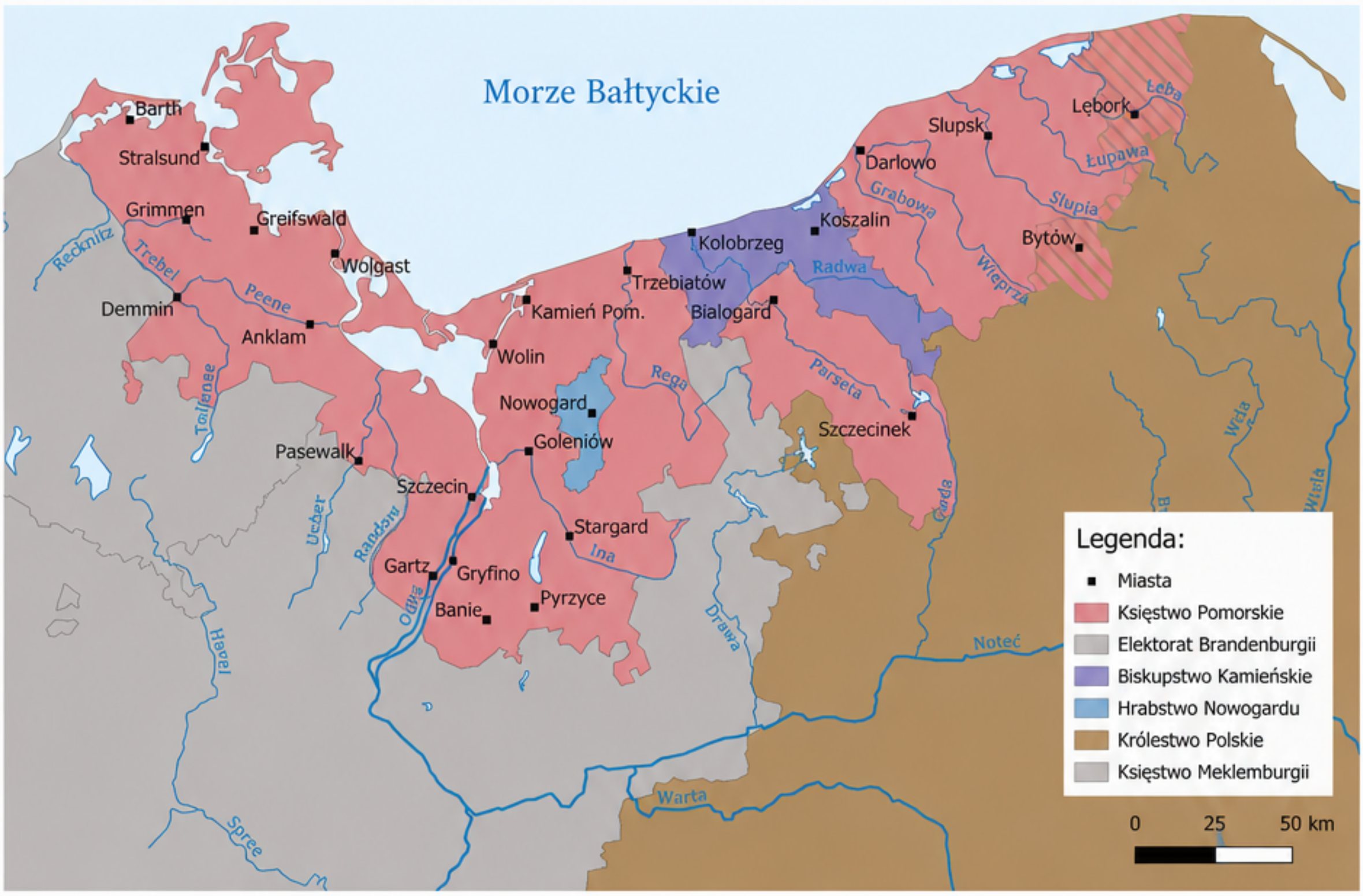
Załącznik 1

Załącznik 2

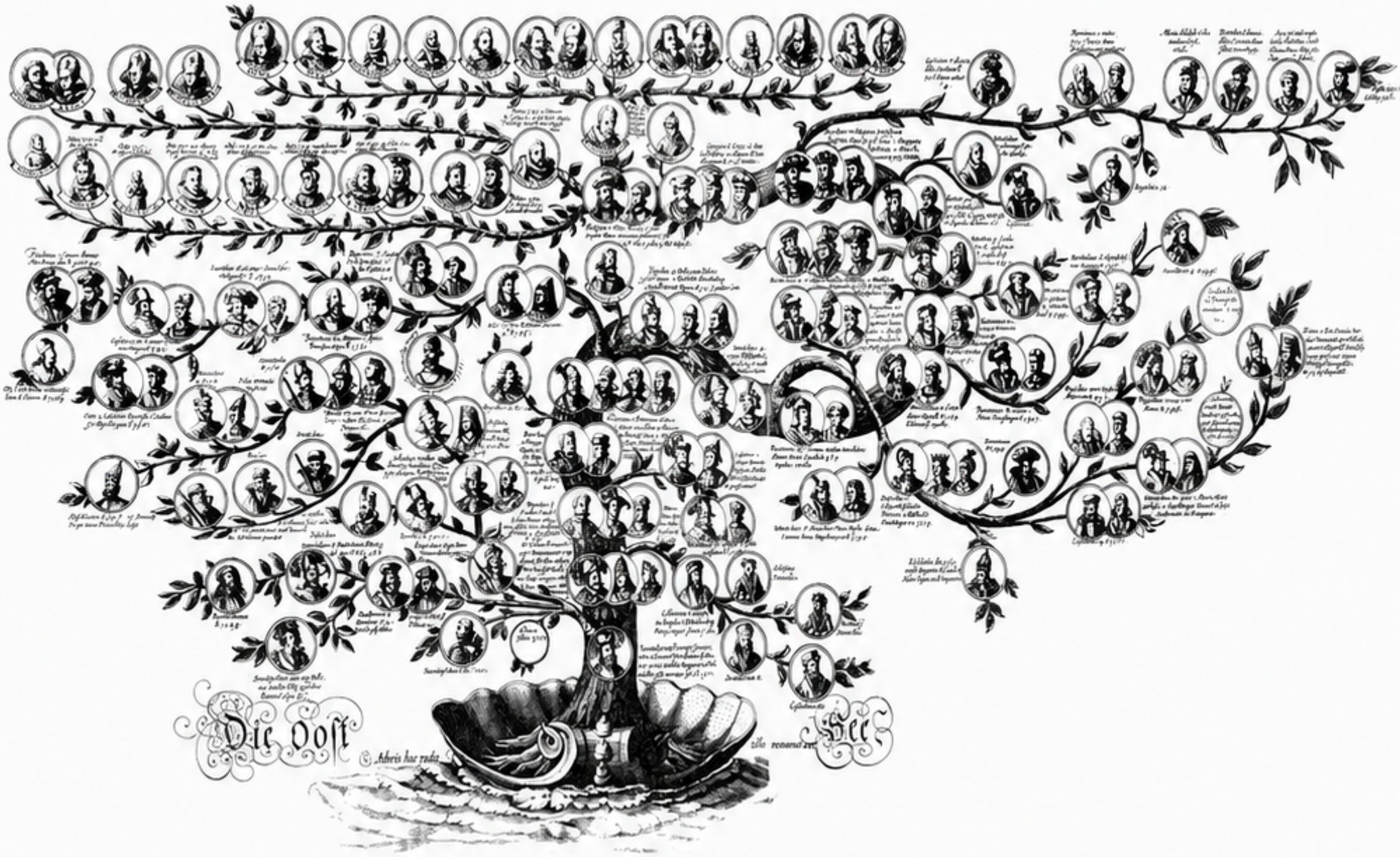

Załącznik 3

Mapa Pomorza 1478

Załącznik 4

Fragment Wielkiej Mapy Księstwa Pomorskiego Eilharda Lubinusa

Załącznik 5

Załącznik 6

Załącznik 7